

LLIBRES

ELS MUSCLES D'UN GEGANT

SYDNEY BRENNER

Universitat de València i Bromera, "Sense fronteres", 2004, 223 pp.

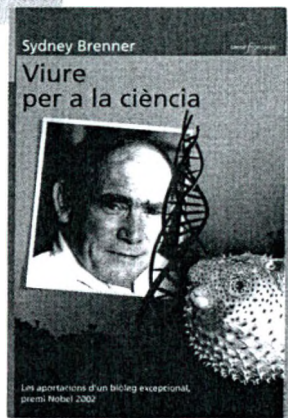
La col·lecció "Sense fronteres", coeditada per la Universitat de València i l'editorial Bromera, inicia una nova etapa, amb nou format i continguts més amplis, amb la publicació de *Viure per a la ciència*, la biografia de Sydney Brenner, científic d'origen sud-africà i premi Nobel de medicina o fisiologia del 2002 pels seus descobriments en la regulació genètica del desenvolupament d'òrgans i la mort cel·lular programada.

Però, malgrat que és un relat cronològic de la seua vida, no és una biografia "a l'ús". Es tracta, en primer lloc, d'una "autobiofonia", neologisme del mateix Brenner, perquè és la transcripció de més de 15 hores de conversació amb el seu col·lega Lewis Wolpert (la traducció al català de Juli Peretó, la primera realitzada d'aquest text, completa el procés central de transferència de la informació genètica al desxiframent del qual tant va contribuir el mateix Brenner) en què se'ns ofereix una visió des de les bambolines del començament i desenvolupament d'una nova disciplina científica, la biologia molecular. A més de les nombroses anècdotes i comentaris punxants –però no feridors, a pesar de la seua manca de "pèls en la llengua"– sobre els seus col·legues, Brenner ens mostra el camí seguit pel fill d'un exiliat lituà nascut en la pobresa en una petita ciutat sud-africana per arribar al cim en un camp de la ciència en què la superpoblació i la força bruta econòmica competeixen amb avantatge sobre l'enginy i l'anàlisi.

I si bé una intel·ligència desperta i molt desenvolupada és un factor important per a l'èxit, no ho és menys la interacció social i personal –que proporciona els moments en què més es gaudeix fent ciència, la voluntat d'aprendre per si mateix, la gosadia en el plantejament de solucions per inversemblants que puguen parèixer... Consells que s'estenen des d'una escala quotidiana, en què s'empren trucs com la "hipòtesi no et preocupes", "la granera d'Occam" o "fes una ullada", fins a les pràctiques de tota una vida, com el ser capaç d'abandonar un camp acabat d'obrir i sembrat per deixar que altres s'ocupen dels "detalls" de la collita i passar ell a la cerca de nous desafiaments. Consells, al capdavant, que són d'utilitat tant per al principiant com per al científic avançat. No pot estranyar-nos aquesta inquietud pel descobriment

en algú que reconeix que el que més li costa és escriure, siga un article científic o la pròpia biografia, i que agraïx a la insistència del seu company de despatx durant vint anys, el recentment mort Francis Crick, haver completat la tasca científica de comunicar a altres allò que tant de plaer li ha proporcionat resoldre.

No és habitual entre els científics elevar algun col·lega a la categoria de mite, menys encara els que encara estan en actiu, però de vegades trobem excepcions pròximes a ella. En biologia, Sydney Brenner per-

tany a aquesta classe, capaç d'aconseguir una inusual unanimitat en l'elogi i reconeixement a la seua labor investigadora. De fet, hi ha qui opina que després del rebut l'any 2002 encara li falta algun premi Nobel més, donada la transcendència de treballs com la demostració de l'existència del RNA missatger o la disposició en triplets de nucleòtids del codi genètic.

Però la millor recompensa que pot rebre un científic, i al mateix temps una de les seues tasques principals, és formar nous investigadors que el superen en capacitat i èxits i els fills i nets científics de Brenner són nombrosíssims, tants com aquells que treballen amb el cuc nemàtoide *Caenorhabditis elegans*, introduït com a organisme model per Brenner amb el qual poder abordar un dels problemes més complexos de la biologia, el desenvolupament i diferenciació del sistema nerviós, i que és emprat en l'actualitat en centenars de laboratoris per tot arreu.

Només es podria fer un retret a l'edició que comentem i és la seua parquedat en il·lustracions i la manca d'un glossari o apèndix que faciliten el seguiment de les explicacions que, intercalades entre el discurs de Brenner, ajuden a situar el lector en el problema o context científic de la narració principal. Sent un llibre recomanable per a un públic molt ampli, aquells que no estan familiaritzats amb la biologia molecular podrien apreciar millor la transcendència de la tasca científica de Sydney Brenner.

FERNANDO GONZÁLEZ CANDELAS
Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia
Evolutiva (UV)